

УДК 378.091.33-027.22:811.111:199.95
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/37-1-26>

Ольга БЕШЛЕЙ,
orcid.org/0000-0001-7127-0866
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської мови
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(Чернівці, Україна) o.beshlei@chnu.edu.ua

Сергій ОРИЩУК,
orcid.org/0000-0001-8747-8397
асистент кафедри англійської мови
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(Чернівці, Україна) s.oryshchuk@chnu.edu.ua

ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті розглядається досвід реалізації дистанційного навчання в Чернівецькому національному університеті на кафедрі англійської мови в період поширення Covid-19. Дистанційне навчання стало основою сучасного освітнього процесу, в рамках якого перед ВНЗ ставляться нові завдання, пов'язані з реалізацією відкритого навчання, застосуванням педагогічних технологій, які розширюють доступ до різних типів інформації, сприяють поширенню знань, автоматизують процеси контролю і управління процесом навчання. У статті розглянуті основні поняття і характерні особливості сучасного дистанційного навчання. Основний акцент зроблений на потенціалі використання новітніх дистанційних освітніх технологій та інформаційних платформ у галузі викладання іноземних мов як інструменту збереження і підвищення мотивації студентів до навчання в умовах дистанційного навчання. Вказується, що особливості реалізації навчальних дисциплін у дистанційному форматі навчання вимагають переосмислення принципів освітнього процесу, вибору оптимальних форм навчання і розробки якісно нових методичних матеріалів. Метою дослідження є огляд особливостей дистанційного навчання студентів ВНЗ у сучасних умовах освіти, зокрема, вирішення проблеми мотивування учнів у ситуації відсутності прямого контакту з викладачем. Наукова новизна дослідження полягає в аналізі навчальних Інтернет-платформ, що використовуються викладачами як додаткові, в процесі дистанційного навчання як засіб підвищення мотивації студентів. Розглянуто процес професійної діяльності викладача ВНЗ в умовах дистанційного формату навчання. Наведено результати анкетування, що відображають основні труднощі і проблеми, з якими стикаються учасники освітнього процесу. Представлено переваги дистанційного навчання, а також його вплив на процес засвоєння матеріалу.

Ключові слова: дистанційне навчання, освітній простір, синхронний й асинхронний формат, навчальні інтернет платформи, іноземна (англійська) мова, мотивація студентів, гнучкість мислення.

Olga BESHLEI,
orcid.org/0000-0001-7127-0866
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of English
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
(Chernivtsi, Ukraine) o.beshlei@chnu.edu.ua

Serhii ORYSHCHUK,
orcid.org/0000-0001-8747-8397
Assistant Professor at the Department of English
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
(Chernivtsi, Ukraine) s.oryshchuk@chnu.edu.ua

FOSTERING STUDENTS' MOTIVATION IN A DISTANCE LEARNING ENVIRONMENT

The article examines ways of increasing undergraduate students' motivation in a distance learning environment. The research was carried out at Chernivtsi National University at the Department of English. In the times of pandemic Covid-19

distance learning mode has become the basis of the modern educational process. Universities face new challenges with regards to the implementation of educational technologies into everyday learning. Modern ICT expand access to various types of information, promote knowledge acquisition, more effective assessment tools and virtual classroom management. The main emphasis is placed on the potential of using the latest distance learning technologies and educational platforms in the field of foreign language teaching as a tool of maintaining and building students' motivation to study efficiently in a distance learning environment. However, teaching academic disciplines in the distance learning format requires a more considerable approach in defining learning outcomes, as well as in designing qualitatively new methodological materials. The purpose of the study is to investigate students' learning needs, and, in particular, to find viable ways of motivating them, taking into account the lack of authentic interaction with both their peers and the lecturer. The scientific novelty of the study is the analysis of online learning tools used in a distance learning environment as a means of increasing student motivation. Drawing on the importance of the lecturer's role in the educational process, we suggested a model of professional activity compatible with the current learning and teaching conditions. The results of the conducted surveys and interviews reflected the main difficulties and obstacles faced by the students. Further research can be done in the area of assessing university students' learning outcomes in a distance learning environment.

Key words: distance learning, the English language, educational space, synchronous and asynchronous learning, educational Internet platforms, foreign (English) language, increasing students' motivation, flexibility.

Постановка проблеми. Якісне оновлення суспільства передбачає реконструкцію інституту освіти відповідно до інтеграційних освітніх тенденцій і трансформацій у динаміці адаптації до них. У сучасних соціокультурних умовах розвиток концепції дистанційного навчання іноземної мови у ВНЗ визначається інтенсивним розвитком інформаційних технологій як ідеї «освіти протягом життя» (*life-long learning*), але на тлі збереження вітчизняних традицій. У березні 2020 р. понад 100 країн світу перейшли на дистанційне навчання з метою зупинити поширення нового вірусу. Згідно з наведеними оцінками, такі заходи вплинули майже на 800 млн учнів. Саме тому на цьому етапі стає вкрай необхідним зіставити технологічні досягнення, що реалізуються в освітніх установах, з педагогічними основами, аби отримати якомога більше користі. Дистанційне навчання розуміємо як форму отримання знань, у тому числі освіти, на відстані, зі збереженням компонентів навчального процесу і використанням інтерактивних технологій та Інтернет-ресурсів.

Аналіз досліджень. Проблематика питання адаптації до нового освітнього середовища полягає у відпрацюванні концепції дистанційного навчання іноземної мови в сучасній вищій освіті внаслідок відсутності досвіду систематичної і структурованої інноваційної діяльності в системі дистанційного навчання. Однак питання педагогічного новаторства і пошуку оптимальних прийомів навчання були відображені в працях багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників. Зважаючи на те, що система дистанційного навчання, як будь-яка педагогічна система, складається з таких компонентів, як мета, контент, засоби, форми і методи навчання (Полат, 2004: 34), у цій системі (як і в традиційному навчанні) при всіх можливих змінах викладач виступає ключовим компонентом,

що гарантує результативність процесу навчання. Цифрова трансформація освіти вимагає переосмислення ролі викладача та загального ставлення до навчального процесу. Консерватизм академічного середовища, небажання змінювати щось у своїй діяльності, брак підготовлених кадрів, недовіра до Інтернет-ресурсів визначаються як основні перешкоди ефективного впровадження дистанційного навчання (Коротун, 2016: 168). С. Роуланд, наприклад, у своїй роботі підкреслює важливість особистих і інтелектуальних цінностей викладачів університетів і необхідність їх спільного широкого обговорення з колегами з подальшою рефлексією та інтеграцією набутих знань і навичок у власну практику (Rowland, 2000). На мотивацію й активізацію процесу навчання студентів, підтримку зацікавленості в навчанні протягом усього навчального курсу звертали увагу Ф. Джованні, Е. Фандіньоа, А. Джульєтта, С. Веланд (Geovanni, 2020). Н. Джексон, вивчаючи підводні камені цифрової трансформації, намагався знайти баланс між потребою суспільства в інноваціях, викликаних появою цифрових технологій, і можливостями вищих навчальних закладів переходу до нових компетенцій (Jackson, 2019). На недостатнє використання можливостей дистанційної форми навчання у сфері освіти звертав увагу О. Сімпсон (Simpson, 2012).

Особливостями дистанційного навчання іноземної мови вважаються різноманітні навчально-методичні та практичні матеріали, подвійний механізм зворотного зв'язку, Інтернет як джерело інформації, а також автентифікація користувача при перевірці знань (Андрєєв, 2013: 67). Завдання дистанційного навчання іноземної мови у ВНЗ полягає в тому, щоб сприяти засвоєнню лінгвістичного матеріалу за допомогою електронних навчальних посібників, відеоматеріалів, дискусій на форумах і в чатах. Формами занять

дистанційного навчання іноземної мови виступають: синхронні чат-заняття з одночасним доступом до чат-кабінету для спілкування з викладачем; вебзаняття, конференції, семінари, ділові ігри, практикуми, що проводяться за допомогою спеціалізованих тематичних форумів, записів на сайті, що зумовлено робочою програмою і асинхронним характером взаємодії студента і викладача (Budnyk & Dziabenko, 2020: 3). Як правило, така форма навчання складається з «інструктивного-інформаційного блоку наповнення ресурсу, контрольного блоку тестування й оцінювання, комунікативного блоку інтерактивного навчання» (Siemens et al, 2015).

У рамках нашого дослідження виходимо із позицій, що на сучасному етапі розвитку суспільства процес навчання має забезпечувати кожному майбутньому фахівцю не тільки фундаментальні теоретичні знання, а й широкий спектр практичних професійних умінь і навичок, а також професійних якостей.

Метою статті вбачаємо вивчення особливостей дистанційного навчання студентів ВНЗ у сучасних умовах освіти і, зокрема, вирішення проблеми їх мотивування за відсутності прямого контакту з викладачем. Наукова новизна дослідження полягає в аналізі навчальних Інтернет-ресурсів, що використовуються викладачами як спосіб підвищення мотивації студентів, а також у проведенні опитування студентів для виявлення переваг та недоліків існуючої форми навчання.

Виклад основного матеріалу. Нині тема мотивації студентів в умовах дистанційного навчання є досить актуальною, адже ефективність навчання студента безпосередньо залежить від того, наскільки високим є рівень внутрішньої мотивації. Важливу роль відіграє розвиток самоосвіти і самопізнання. Студенти з низьким рівнем мотивації навчання ставляться індиферентно до процесу навчання. Найбільш істотним недоліком є передача «голих знань» (*bare knowledge*) без врахування їх релевантності до навчального контексту і без обґрунтування їх потрібності (Kruse). Однак сучасний студент потребує пояснення практичних цілей набутих знань із подальшим розвитком навичок. Інакше будь-який інтерес та мотивація зникають. На жаль, представлені труднощі не зникають, а лише посилюються за відсутності особистого контакту між учасниками навчального процесу. Тому безперечним є факт необхідності пошуку ефективних шляхів мотивації студентів за допомогою нетрадиційних методів навчання. Розвиток медіа, соціальних мереж та Інтернет-ресурсів викликають стійкий інтерес молоді, а тому

мають бути невід'ємним інструментом сучасного викладача.

У рамках нашого дослідження перехід до дистанційної форми навчання передбачав такі напрями діяльності: створення ефективного освітнього простору для забезпечення активної взаємодії всіх учасників освітнього процесу; вибір оптимальних форм дистанційного навчання для досягнення студентами запланованих результатів освітньої діяльності; розробка методичних аспектів, характерних для реалізації даного формату навчання. Ми намагалися дотримуватися принципів дистанційного навчання у ВНЗ, які передбачають взаємодію викладача і студентів (**комунікативний принцип**), різні види і форми наочності (**принцип наочності**), програмність цифрових засобів навчання, розробка навчального матеріалу різних рівнів складності (**принцип доступності**).

Розглянемо процес реалізації поставлених завдань докладніше. Процес навчання включав застосування двох основних методик: **синхронного** дистанційного навчання, коли викладач і студенти спілкуються онлайн й активно взаємодіють; **асинхронного**, що мав на меті спілкування учасників освітнього процесу офлайн за допомогою обміну електронною інформацією. При забезпеченні освітнього простору ми взяли за основу дотримання **інтерактивного методу** педагогічної взаємодії, що визначається активною взаємодією всіх учасників навчального процесу. У рамках реалізації цього методу нам вдалося використати дослідницькі і проблемні методи навчання (*discovery-based and problem-based learning*). За умов виконання навчального завдання в рамках досліджуваної теми (активізація лексики) важливо підтримувати сприятливе середовище спілкування і психологічний клімат для забезпечення колаборації між студентами. Викладач при цьому веде координацію, слідкує за ходом дискусій. Погоджуємось з О. В. Лучниковою, що «активні форми дистанційного навчання передбачають використання методів, спрямованих на самостійне оволодіння знаннями, вони націлені на формування свідомого ставлення студентів до навчання, прагнення самостійно мислити, здобувати знання; вони будуються на діалозі і вільному обміні думками» (Лучникова, 2020: 374). В інтерактивному навчанні пріоритет віддається двом ключовим завданням: 1) **навчити вчитися**; 2) **навчити застосовувати на практиці нові знання**. У такий спосіб формується здатність мислити творчо, виробляється техніка обґрунтування рішення задач, розвивається вміння вислуховувати іншу точку зору, вміння співпрацювати,

виявляючи при цьому толерантність що до своїх опонентів.

У рамках нашого дослідження опиралися на основні принципи активного та інтерактивного навчання і застосовували різноманітні онлайн-ресурси, спрямовані, перш за все, на колаборацію студентів та розвиток їх критичного мислення. Також ми застосовували модель «перевернутого класу» (*flipped classroom*), що передбачало опрацювання студентами матеріалу заздалегідь (Телев'як).

Для реалізації таких методів у рамках синхронної методики дистанційного навчання ми використовували програмне забезпечення для дистанційного викладання на платформах *Zoom* та *Google Meet*. Окрім цього, в нашому арсеналі були ігрові інструменти (*Flippity, Kahoot, Mentimeter, Plickers, Quizizz, Slido* тощо). Презентаційні навички успішно тренували за допомогою *Voicethread, Canva, Visme*. Переконані, що успіх онлайн-навчання не настільки пов'язаний із вибраною технологією, скільки з тим, як викладачі та студенти взаємодіють із нею. Тому розглянемо принципи роботи і потенціал деяких ефективних онлайн-ресурсів.

Ludwig.guru є великим електронним словником, який допомагає студентам граматично правильно будувати свої висловлювання. Використання цього сайту допомагає студентам уникати граматичних помилок при побудові власних речень. Також ми використовували цей ресурс як глумачний словник, словник синонімів із використанням вивченої лексики в конкретному контексті.

Mentimeter.com – простий і доступний в освоєнні інструмент голосування, що забезпечує миттєвий зворотний зв'язок (*feedback*) від аудиторії. Його зручно використовувати для опитування студентів у режимі реального часу, оскільки він доступний і на мобільних пристроях, і в електронному середовищі. Онлайн-опитування може включати серію питань із різними типами відповідей: множинний вибір; відкриту відповідь; оцінка за шкалою; ранжування відповідей тощо. Викладач отримує швидкий результат зворотного зв'язку в режимі реального часу, підвищення мотивації навчання за рахунок інтерактивної форми роботи, високий ступінь візуалізації і легкість представлення результатів для аудиторії.

Real-english.com – це онлайн відеобібліотека, в якій відео сформовані за рівнями знань, а також за граматичними і лексичними темами. У процесі перегляду відео студент може вибрати варіант перегляду: з субтитрами або без них. За

умов дистанційного навчання при регулярному прослуховуванні мовлення носія мови у студентів покращується розуміння реальної, спонтанної ситуації спілкування, в якій їм, можливо, самим доведеться брати участь.

Tubequizard.com – відеобібліотека, сформована за рівнем знань, а також за граматичними темами. Викладач вибирає відео з пройденого матеріалу, а студенти виконують граматичний тест, де є можливість спочатку прослухати відео повністю, а в процесі виконання певного завдання повторити потрібний уривок. Сайт дає змогу здійснювати пошук по необхідному слову або фразі, крім того, TubeQuizard має функцію створення своїх власних тестів, що є великою перевагою і дає змогу викладачеві адаптувати завдання до знань студентів.

Перевагою цих форм роботи є те, що студенти бачать свої результати відразу після виконання завдання, а викладач не тільки оцінює, а й може побачити процес виконання завдання і згодом проаналізувати типові помилки і відпрацювати їх на наступних онлайн-заняттях у групі.

Для отримання цілісної картини щодо ефективності впровадження дистанційної форми навчання та запропонованих онлайн-ресурсів як інструментів підвищення мотивації студентів ми вирішили провести опитування. Нами були розроблені питання для виявлення ставлення студентів до організованого онлайн-навчання. Передбачалося, що проведене анкетування дасть змогу виявити основні труднощі і проблеми студентів при цьому форматі навчання, визначити шляхи їх вирішення, а також внести можливі корективи з метою підвищення мотивації до навчання. Анкетування проводилося за допомогою хмарного сервісу *Google Forms*, оскільки ця технологія забезпечує зручність збору, обробки і збереження інформації. Дослідження проводилося з 9 березня по 11 квітня 2021 р. В анкетуванні взяли участь студенти 1–4 курсів кафедри англійської мови факультету іноземних мов Чернівецького національного університету спеціальностей «Філологія» та «Середня освіта». Загальна кількість опитаних – 57 осіб.

Респондентам було запропоновано дати розгорнуті відповіді на кожне питання анонімно. Серед представлених до аналізу питань були такі:

1. Оцініть зручність у користуванні *Zoom* та *Google Meet* за 5-бальною шкалою, де «5» – дуже зручно, «1» – зовсім незручно.

2. Які дистанційні інструменти застосовували викладачі для організації занять і зворотного зв'язку?

3. Що Вам сподобалося при навчанні в дистанційному режимі?

4. Чи відчували Ви труднощі в процесі навчання, якщо так, то які?

5. Чи змінився рівень мотивації до вивчення англійської мови за час дистанційного навчання?

6. Які дистанційні інструменти найбільше мотивують Вас до навчання?

7. Що потрібно змінити в процесі навчання для підвищення його ефективності?

Результати дослідження показали, що загалом студенти були задоволені тим, як організоване навчання онлайн. 87% студентів зазначили різноманітність і нові форми проведення онлайн-занять. Був виявлений інтерес до дистанційних платформ і інтерактивних онлайн-завдань. Перевагою онлайн-навчання 92% опитаних назвали швидкий доступ до занять, завдань і відсутність необхідності витрачати час на дорогу. Комфортна атмосфера роботи з дому була зазначена 46% студентів. Третина респондентів (34%) назвали підвищення самодисципліни та самоорганізації одним із позитивних моментів. Важливим фактором стали показники відвідуваності і підсумкових оцінок. Ці цифри перевищили значення в рамках традиційного формату навчання. Також 68% респондентів відповіли, що онлайн-навчання було таким же ефективним, як і традиційне, що доводить високий рівень роботи, проведеної викладачами кафедри англійської мови.

Однак, незважаючи на перераховані аргументи успішної реалізації навчання в режимі онлайн, були виявлені деякі труднощі, відзначені респондентами, а саме: понад 75% опитаних зазначили нестачу живого спілкування з викладачем і одногрупниками як основний соціальний фактор. Майже третина студентів (28%) відчували дискомфорт при відповіді у вебкамеру через відсутність подібного досвіду спілкування в групі. Найбільш часто представленим аргументом була перевантаженість студентів: 84% зазначили істотне збільшення навчального навантаження, викликане, очевидно, збільшенням об'єму самостійної підготовки. Більшість першокурсників зазначили надмірною нестачу навичок самоорганізації у зв'язку з необхідністю самостійно планувати підготовку до занять. Мотивація студентів також стала однією з основних труднощів. 72% студентів погодилися, що така форма отримання знань вимагає високого рівня самодисципліни.

Підбиваючи підсумки проведеного дослідження, зазначимо ключові моменти. Викладачам кафедри англійської мови Чернівецького національного університету вдалося своєчасно пере-

будувати роботу в онлайн-форматі, зберегти залученість студентів в освітню діяльність: студенти взаємодіяли з викладачами, виконували навчальні завдання і проекти. Проаналізувавши результати дослідження, ми зробили висновок, що основним напрямом розвитку онлайн-навчання варто визначати не цифрові інструменти, а освітні методики, які мають бути адаптованими до реальності віддаленої взаємодії. Процес онлайн-навчання необхідно вибудовувати так, аби студенти набували навички самостійності, тайм-менеджменту для грамотного розпорядження тими ресурсами, які їм надано.

Викладачеві необхідно бути навігатором у широкому потоці інформації й одночасно зміцнювати інтерес до досліджуваного матеріалу. Концепція онлайн-заняття має фокусуватися на обговоренні та рефлексії вже задалегідь виконаного завдання, застосуванні кейс-методів, проектної роботи. Такі форми роботи, на нашу думку, допоможуть перевести характер діяльності студента з пасивно сприймаючої в активну діяльну позицію.

Висновки. Цифрова трансформація справила значний вплив на чимало аспектів соціальної, ділової, наукової та інших сторін реальності. Відповідно до системного підходу, що передбачає дослідження будь-якого об'єкта як складної цілісної соціально-економічної системи, а також інноваційного підходу як уміння швидко реагувати на зміни, які диктуються новими обставинами, що склалися, і зовнішнім середовищем, змінилися і продовжують змінюватися і підходи до отримання освіти. Технологія дистанційного навчання як один із способів інтеграції технологій у вищу освіту має значний потенціал і дає змогу студентам легше адаптуватися до сучасних процесів інформатизації освіти. Однак зміщення акцентів на самостійну роботу студентів і вміння ефективно використовувати свій час підвищує роль педагогічного супроводу і потребує вирішення низки завдань для успішної адаптації студентів до умов електронного навчання, а саме:

- адаптація навчальних матеріалів до індивідуальних особливостей студентів, зокрема, до рівня володіння предметом, і забезпечення додатковим навчальним матеріалом;
- забезпечення постійного моніторингу навчальної діяльності студента (регулярність, своєчасність виконання робіт, успішність, труднощі);
- забезпечення постійного зворотного зв'язку на різних рівнях взаємодії і підтримки і з забезпеченням різних каналів зв'язку;

- інтенсифікація процесу навчання шляхом реалізації різних видів інтерактивності та застосування активних методів навчання.

Багато вчених вважають, що майбутнє – за онлайн-навчанням. Наприклад, відомий фізик-теоретик та футурист Мічіо Кайку вважає, що університетські онлайн-курси – це дійсно блискуча ідея. Правда, відсоток тих, хто покинув навчання на таких програмах поки високий. Це пов'язано з тим, що люди ще не перебудувалися, не навчилися працювати без наставника за принципом «тільки я і монітор комп'ютера». З іншого боку, онлайн-сис-

тема еволюціонує досить швидко, і, безумовно, саме за нею освіта на майбутні 50 років.

У вивченні іноземної мови дистанційне навчання з використанням онлайн-ресурсів, з одного боку, сприяє досягненню як особистих, так і метапредметних і предметних результатів; з іншого боку, їх впровадження ставить перед викладачами завдання безперервного професійного розвитку.

Перспективу дослідження вбачаємо в розробці навчально-методичних онлайн-матеріалів для побудови ефективної системи оцінювання студентів в умовах дистанційної форми навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреев О. О. Педагогические аспекты открытого дистанционного обучения : монография. Харьков : ХНАДУ, «Міськдрук», 2013. 212 с.
2. Коротун О. В. Pedagogical features of implementation and functioning of e-learning of higher education. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2016. Вип. 1. С. 167–174.
3. Лучникова А. В. Организация самостоятельной работы студентов по английскому языку в условиях дистанционного обучения в вузе. *Научно-образовательный журнал «StudNet»*. 2020. Вып. 5. С. 372–379.
4. Полат Е. С. Теория и практика дистанционного обучения. Москва : Издательский центр «Академия», 2004. 416 с.
5. Телев'як І. І. «Перевернутий клас» – новий крок у процесі навчання. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. Вип. 25. URL: http://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/2790/3/20161101_Televyak_P289-292.pdf (дата звернення: 4.04.2021).
6. Budnyk O., & Dziabenko O. THE USAGE OF GO-LAB PLATFORM TOOLS FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' RESEARCH SKILLS. *Information Technologies and Learning Tools*, 2020. Vol. 80, № 6. P. 1–20.
7. Geovanni F., Fandiñoabcd E., Juliette A., Velandiade S. How an online tutor motivates E-learning English. *Heliyon*. 2020. Vol. 6. Is. 8. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405844020314742> (last accessed: 05.04.2021)
8. Jackson N. Managing for competency with innovation change in higher education: Examining the pitfalls and pivots of digital transformation. *Business Horizons*. 2019. Vol. 62, № 6. P. 761–772.
9. Kruse K. The Benefits and Drawbacks of e-Learning. URL: <https://brucedwatson.wordpress.com/2015/05/19/benefits-and-drawbacks-of-e-learning/> (last accessed: 03.04.2021)
10. Rowland S. The Enquiring University teacher. Open University Press, 2000. 146 p.
11. Siemens G., Gašević D., Dawson S. Preparing for the digital university: a review of the history and current state of distance, blended, and online learning. Athabasca University. 2015. 234 p. URL: <http://linkresearchlab.org/PreparingDigitalUniversity.pdf> (last accessed: 09.04.2021)
12. Simpson O. Supporting Students for Success in Online and Distance Education. New York and London : Routledge, 2012. 296 p.

REFERENCES

1. Andrieiev O. O. Pedahohichni aspekty vidkrytoho dystantsiinoho navchannia: monohrafiia [Pedagogical aspects of open distance learning: a monograph]. Kharkiv : KhNADU, «Miskdruk», 2013. 212 p. [in Ukrainian]
2. Korotun O. V. Pedagogical features of implementation and functioning of e-learning of higher education. *Scientific journal of Uman State Pedagogical University*. 2016. Vol. 1. P. 67–174.
3. Luchnikova A. V. Organizacija samostojatel'noj raboty studentov po anglijskomu jazyku v uslovijah distancionnogo obuchenija v vuze [Organization of independent studying of English in a distance learning environment in university]. *Scientific and educational journal «StudNet»*. 2020. Vol. 5. P. 372–379. [in Russian]
4. Polat E. S. Teoriya i praktika distancionnogo obuchenija [Theory and practice of distance learning]. Moscow : Publishing center “Academy”. 2004. 416 p. [in Russian]
5. Televyak I. I. «Perevernutyi klas» – novyi krok u protsesi navchannia [«Flipped classroom» is a new step in the learning process]. *Scientific Journal of International Humanitarian University*. 2016. Vol. 25. URL: http://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/2790/3/20161101_Televyak_P289-292.pdf
6. Budnyk O., & Dziabenko O. THE USAGE OF GO-LAB PLATFORM TOOLS FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' RESEARCH SKILLS. *Information Technologies and Learning Tools*. 2020. Vol. 80, Iss. 6. P. 1–20.
7. Geovanni F., Fandiñoabcd E., Juliette A., Velandiade S. How an online tutor motivates E-learning English. *Heliyon*. 2020. Vol. 6. Iss 8. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405844020314742>
8. Jackson N. Managing for competency with innovation change in higher education: Examining the pitfalls and pivots of digital transformation. *Business Horizons*. 2019. Vol. 62, Iss. 6. P. 761–772.

9. Kruse K. The Benefits and Drawbacks of e-Learning. URL: <https://brucedwatson.wordpress.com/2015/05/19/benefits-and-drawbacks-of-e-learning/>
10. Rowland S. The Enquiring University teacher. Open Univ. Press, 2000. 146 p.
11. Siemens G., Gašević D., Dawson S. Preparing for the digital university: a review of the history and current state of distance, blended, and online learning. Athabasca University. 2015. 234 p. URL: <http://linkresearchlab.org/PreparingDigitalUniversity.pdf>
12. Simpson O. Supporting Students for Success in Online and Distance Education. New York and London : Routledge, 2012. 296 p.